

Wie doet het met wie

Nieuwe allianties in de zorg, aflevering 2016

Acht conclusies

1

Het roer moet om

Ziekenhuizen in Nederland zullen van koers moeten gaan veranderen. Het zorglandschap blijft sterk in beweging. Dalende omzetten en hoge investeringskosten zorgen voor blijvende financiële druk. Patiënten worden steeds kritischer, mondiger en veeleisender. De dominante positie van het ziekenhuis is niet langer vanzelfsprekend, en overleven kan alleen bij het inslaan van nieuwe paden. Met als meest belangrijke: het aangaan van nieuwe soorten allianties met partijen buiten de klassieke zorgketen, en het aanscherpen van de samenwerkingen binnen de keten.

5

Eerste voorlopers in Nederland

Ook bij ons zijn er inspirerende voorbeelden van nieuwe allianties tussen ziekenhuizen en partijen buiten de klassieke zorgketen. Voorbeelden zijn de samenwerking HagaZiekenhuis en techpartners in cardiologie. Het 'ThuismeetService'-project van Slingeland Ziekenhuis, Sensire en FocusCura. En de innovatie-aanpak van REshape Center als 'vrijstaat' binnen Radboudumc.

2

Regie is vereist

Nieuwe allianties stuiten op obstakels in de inrichting van ons zorgstelsel. Regels voor mededinging moeten anders. De traditionele beleids- en toezichtsfocus op individuele instellingen in plaats van op samenwerkingsverbanden is achterhaald. Maar wie neemt de regie van een systeemvernieuwing? Zorgverzekeraars lijken dit niet aan te durven, en ook de politiek loopt zich nog niet warm. Maar iemand zal het moeten doen, misschien naar Scandinavisch voorbeeld.

6

Het tempo moet omhoog

Tegelijk stellen we vast dat de samenwerkingsvoorkeur van Nederlandse ziekenhuizen zich nog steeds primair focust op de zorgsector zelf. Met weliswaar een verbreding naar andere partijen, zoals huisartsen(posten) en verpleeghuizen. Maar met prioriteit, blijkt uit onze enquête onder ziekenhuisbestuurders, voor samenwerking met collega-ziekenhuizen. De ontwikkeling richting nieuwe allianties gaat dus nog niet snel genoeg, en nog niet ver genoeg.

3

Fusies zijn niet meer het antwoord

Vergeleken met onze vorige onderzoekperiode kwamen er dit keer duidelijk minder nieuwe ziekenhuisfusies bij. Fusie als dé strategische oplossing lijkt dus haar scherpte te verliezen. Maar tegelijk blijven de 'hoofdbrekens' van ziekenhuisbestuurders onverminderd talrijk en urgent. Aanpassingen in de infrastructuur, zoals concentratie van complexe zorg mét behoud van lokale kernvoorzieningen, blijven een uitdaging voor de naaste toekomst.

7

Polygamie wordt de norm

Welke nieuwe allianties precies passend zijn, hangt natuurlijk af van de positie die een ziekenhuis in het nieuwe zorgveld nastreeft. Maar een ziekenhuis dat toekomstbestendig wil zijn, moet in ieder geval een concrete samenwerkingsstrategie hebben op drie terreinen die wij in dit rapport signaleren en benoemen: intelligent insourcing, innovatieve development en integrated delivery.

4

Innovatieve partnerships zijn nodig

Nu ziekenhuisfusies niet langer het panacee voor alle zorgen blijken, moeten nieuwe vormen van samenwerking uitkomst brengen. 'Alles zelf doen' wordt steeds minder een optie. Het zoeken is daarom naar nieuwe partners, vooral ook buiten de klassieke zorgketen: in medtech, farma, life science en ICT. Partners die niet alleen nieuwe kennis inbrengen, maar die deze kennis ook samen met ziekenhuizen verder willen ontwikkelen, op basis van gedeelde risico's, kosten en opbrengsten.

8

Elf 'next steps' voor meer impact

Nu nog is de impact van nieuwe allianties op het Nederlandse zorgstelsel beperkt, maar hier komt hopelijk snel verandering in. We moeten vanuit de experiment-fase naar de 'scale-up'-fase. Ziekenhuizen moeten hierop in hun samenwerkingsagenda anticiperen, maar ook van andere partijen is actie vereist. Het slothoofdstuk van deze nieuwe aflevering van Wie doet het met wie benoemt elf concrete stappen.